

Název studie Priming a stereotypy

Autor posudku Dagmar Herold

Celkové hodnocení

V teoretické části autoři seznamují čtenáře se studii, týkajícími se efektu primingu. Konstrukt primingu však není dostatečně popsán, zejména chybí ucelenější vysvětlení principů mechanismu působení primingu na chování jedince a zdůvodnění tohoto působení. Není rovněž známo, jakému druhu primingu se chtějí autoři ve své práci věnovat a v čem mají být závěry výzkumu přínosné.

Základním nedostatkem této práce je tedy špatné definování cíle práce, zcela chybějící výzkumná otázka a absence hypotéz, které chtějí autoři výzkumem ověřit. V textu autoři několikrát zobecňují (např. „Je známo, že“;), aniž by se odkazovali na konkrétní zdroj této generalizace. Cílem výzkumu nemůže být pouhé opakování již realizovaného výzkumu, ale například ověření platnosti jeho závěrů. Dále autoři uvádějí, že cílem jejich studie je zjistit, zda je efekt primingu dostatečně silný a robustní. Zároveň nedefinují, jak budou měřit zmíněnou „dostatečnou“ sílu a robustnost. V teoretické části chybí jasná operacionalizace konstruktů, které chtějí autoři blíže zkoumat, definování proměnných a jejich vzájemných vztahů. Autoři nedostatečně zdůvodňují výběr přístupu - experimentu v reálných podmínkách. Popisují limity a rizika zmiňovaného přístupu, ale chybí mi v návaznosti na jejich vyjmenování také kritické zhodnocení vhodnosti testování primingu na specifických znalostech, při různé kvalitě přípravy studentů na test a za podmínek apod. Tyto vlivy měli autoři před samotným experimentem odstranit, protože znemožňují validitu výzkumu. V práci je sice uvedeno, že byla snaha nekontrolovatelné vlivy eliminovat, ale uvedená opatření tomu neodpovídají. Autoři si uvědomují problematičnost etiky výzkumu, ale nevyvozují z něj dostatečná opatření, která by manipulaci ošetřila. Práce neobsahuje dostatečné zdůvodnění výběru výzkumného vzorku, výběr nezohledňuje fakt, že studenti různých oborů mohou vykazovat různou míru úspěšnosti ve znalostech zvoleného předmětu a mohou k němu zaujímat odlišný vztah vzhledem k zaměření svého oboru. Skupiny souboru tak nejsou homogenní, participantů ve skupinách se mohou lišit v řadě charakteristik, které mohly ovlivnit výsledky výzkumu. Navíc sami autoři uvádí, že participantů mohli získat dojem, že jsou součástí výzkumu.

Neekvivalentní skupiny participantů, nekontrolovatelné faktory experimentu a Hawthornský efekt vážně ohrozily interní validitu výzkumu. Autoři mylně uvádí, že skupiny byly vytvořeny náhodným způsobem. Principy náhodného výběru však nebyly dodrženy, do jisté míry mohl zafungovat samovýběr zkoumaných osob do skupin. Mezi skupinami také chybí kontrolní skupina nevystavená efektu primingu. Průměrné skóre jednotlivých skupin byly srovnatelné a poměrně vysoké, autoři tuto skutečnost nijak nereflektovali. Také chybí směrodatné odchylky, výběrový rozptyl, údaje o síle testu. Vzorek nebyl reprezentativní a nebyla dostatečně zajištěna interní validita výzkumu, takže ačkoliv se autoři v diskuzi pokusili o zobecnění zjištění výzkumu, závěry výzkumu nelze interpretovat na populaci. Navíc v diskuzi dochází k dezinterpretaci získaných statistických dat ve prospěch rozdílů skupin vystavených primingu vzdělance. Data nejsou interpretována srozumitelně („mírně lepší výsledky“ apod.). Autoři také popisují možné mechanismy účinku primingu a stereotypů vzdělance

k aktivaci rysu inteligence, testováním inteligence se však studie nezabývala.

Silné stránky (za co chválit)

- Využití zahraničních výzkumů a zdrojů
- Autoři uvádí limity a rizika využití experimentu v reálných podmínkách
- Uvědomění si etického aspektu výzkumu
- Uvědomění si nízké validity výzkumu
- Snaha interpretovat výsledky výzkumu v kontextu teorií vysvětlujících mechanismus účinku primingu a doporučení dalších výzkumů na toto téma

Slabé stránky (náměty na zlepšení)

- Chybí výzkumná otázka a hypotézy výzkumu, špatně formulovaný cíl výzkumu, není jasné definována potřebnost výzkumu
 - Nejsou srozumitelné operacionální definice jednotlivých pojmů/konstruků
 - Nedostatečně vysvětlený design výzkumu, chybí argumenty pro zvolenou metodu sběru dat
 - Způsob výběru vzorku neodpovídá náhodnému výběru, skupiny nejsou ekvivalentní a chybí využití kontrolní skupiny.
 - V textu se objevují chyby, text není konzistentní, nejsou dodrženy standardy dle APA.
-

Otázky pro autora studie

1. Je provedení výzkumu v uvedených podmínkách v souladu s etickými principy tak, jak je definuje etický kodex psychologického výzkumu APA? Která etická dilemata s sebou zvolená metoda výzkumu přináší?
 2. Jaké jsou reálné důvody pro použití výzkumu v terénu v tomto případě? Existovaly podmínky, které nešly v laboratorním prostředí vytvořit?
 3. Jak byste formulovali VO a hypotézy?
 4. Jaký konstrukt byl v experimentu měřen, jakými proměnnými jste se v experimentu zabývali a jaký byl jejich vzájemný vztah?
 5. Jak byste popsali design výzkumu?
 6. Jaká opatření lze udělat pro zajištění validity výzkumu?
 7. Jaké metody lze v tomto případě využít, aby byly skupiny ve výzkumném experimentu ekvivalentní?
 8. Proč jste nevyužili kontrolní skupinu a jaké výhody by naopak mělo její využití v experimentu?
 9. Jaké jsou podmínky pro využití t-testu pro nezávislé výběry? Je průměr dosažených bodů ve školním testu vhodný pro testování rozdílů u skupin vzorku?
-

